

<https://www.dn.se/insandare/minska-spanningen-mellan-ost-och-vast/>

Insändare. ”Minska spänningen mellan öst och väst”

PUBLICERAD 05:00 1 febr. -22

Finlands och Sveriges utrikesministrar Pekka Haavisto (De gröna) och Ann Linde (S) möter Natos generalsekreterare Jens Stoltenberg. Sverige och Finland som inte är medlemmar i Nato, om än med nära Natosamarbete, bör arbeta för att USA och Nato behandlar Rysslands förslag mer seriöst med inriktning mot avspänning, anser insändarskribenterna. Foto: John Thys/TT

INSÄNDARE. Politiker och allmänhet i Sverige är sedan länge starkt influerade av USA:s bedömningar, men det är viktigt att försöka se till även Rysslands bedömningar. En utvidgning av Nato innebär en ökad spänning, ett ökat hot mot Ryssland och en ökad risk för krig i Europa, skriver Anders Romelsjö och Lars Drake.

Detta är en insändare i Dagens Nyheter. Skribenten svarar för åsikter i artikeln.

Läget i Europa, och inte minst i norra Europa är spänt genom konflikten mellan Ryssland och USA/Nato. Detta påverkar diskussionen om svensk försvarspolitik. Ryssland har lagt fram ett förslag till fördrag med USA och Nato, vilket de anser öka säkerheten. Från rysk sida uppges att de är beredda att diskutera motförslag.

Huvudkravet i det ryska förslaget är ömsesidiga säkerhetsgarantier. I svensk debatt handlar det mest om Rysslands krav att Nato inte ska få utvidgas österut, vilket USA och andra länder inte accepterar. Politiker och allmänhet i Sverige är sedan länge starkt influerade av USA:s bedömningar, men det är viktigt att försöka se till även Rysslands bedömningar.

Vi anser att Rysslands förslag om säkerhetsgarantier är förståeliga, men också invändningarna från länder som inte skulle få ansluta sig till Nato.

USA, som har en mycket större militärbudget än Ryssland, har upprättat baser med potentiellt kärnvapenbärande missiler som Aegis nära Rysslands gränser och USA-kontrollerade kärnvapen finns i fem stater i Europa. USA:s förre utrikesminister James Baker försäkrade år 1990 Sovjetledaren Michail Gorbatsjov, att Nato inte skulle expandera öster om Tyskland, vilket bekräftats av andra västledare. Därefter har Nato flyttats fram 100 mil österut. Inte konstigt att Ryssland känner sig hotat.

I fokus på kritiken mot Ryssland står uppgifter om att Rysslands truppsamling nära Ukraina utgör en hot och att Ryssland förbereder ett angrepp på Ukraina. Ryssland förnekar sådana avsikter och uttalar stöd för Ukrainas suveränitet.

Diskussionen om Ukraina handlar i övrigt nästan helt om Rysslands annektering av Krim efter stort folkligt stöd i folkomröstning – genomförandet var ett brott mot folkrätten.

Men medier tigger om att en statskupp genomfördes, med stöd av USA och EU, i Kiev den 22 februari 2014 mot folkvalde president Viktor Janukovytsj av beväpnade högerextrema grupper. Dagen innan hade en överenskommelse ingåtts mellan oppositionen och presidenten. Det var tveklöst ett stort brott mot europeisk säkerhetsordning.

Till problematiken hör att det pågår ett inbördeskrig med varierande intensitet mellan huvuddelen av Ukraina och två utbrytarrepubliker i öst, som skulle få ökad självständighet enligt Minsk 2-avtalet mellan Frankrike, Tyskland och Ryssland. Minsk 2-avtalet har även fått stöd i FN. Ryssland hävdar att Kiev samlat stora truppstyrkor för strid mot ukrainska Donbass.

Ryssland kritiseras också för att förslaget innebär en återgång till "intressesfärer".

Men det nämns inte alls att USA har en betydligt större intressesfär med över 700 militärbaser och installationer i över 60 stater eller USA:s stöd till statskupper i flera länder efter andra världskriget.

En utvidgning av Nato, som redan har en mycket större militär kapacitet än Ryssland, innebär en ökad spänning, ett ökat hot mot Ryssland och en ökad risk för krig i Europa, i värsta fall med kärnvapen.

Rysslands förslag bygger på FN-stadgan och internationella avtal. Det bör kunna uppfattas som ett förslag som kan öka säkerheten.

Den offentliga retoriken från USA och Nato har signalerat konfrontation. USA lämnade ett konfidentiellt svar den 26 januari som inte uppfattas som ett steg framåt av Ryssland. Men Sverige och Finland som inte är medlemmar i Nato, om än med nära Natosamarbete, bör arbeta för att USA och Nato behandlar Rysslands förslag mer seriöst med inriktning mot avspänning!

TEXT

Anders Romelsjö, professor emeritus, Stockholms universitet och KI

Lars Drake, före detta adjungerad professor, SLU Uppsala.

Båda aktiva i den svenska fredsrörelsen.